

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
Природничий факультету
Кафедра туризму

СИЛАБУС Вибіркової навчальної дисципліни

Бізнес-планування в туризмі (BB2.2.04)

(назва дисципліни, шифр за навчальним планом)

освітньої програми «Туризм»

(назва)

галузі знань 24 Сфера обслуговування

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 242 Туризм

(код і назва спеціальності)

освітнього рівня бакалавр

(бакалавр/магістр)

4, VIII семестр

(рік вивчення дисципліни за навчальним планом, семестр)

I. Опис дисципліни

Навчальне навантаження з дисципліни	Методи навчання і форми контролю	
Кількість кредитів -4	Методи навчання: словесні, наочні, практичні, проблемно-пошукові, самостійна робота, логічні (аналіз та синтез, індукція та дедукція, моделювання), інтерактивні, наукові (пошук та аналіз інформаційних джерел, формулювання висновків)	
Загальна кількість годин -120		
<i>Денна</i>		<i>Заочна</i>
Лекції:		
34		12
Семінарські (практичні) заняття:		
17	4	
Лабораторні заняття:		
Самостійна робота:		
69	100	
Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
5/169	69/100	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне:3 - самостійна робота4	Форма підсумкового контролю: залік	
Мова навчання -українська		

Предмет вивчення навчальної дисципліни - економічні механізми ресурсного забезпечення туристичної діяльності підприємств з метою отримання економічного та соціального ефекту.

Міждисциплінарні зв'язки «Економічна теорія», «Менеджмент в туризмі», «Корпоративне управління в туризмі», «Управління туристичним підприємством»

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою є набуття студентами теоретичних знань, вмінь та практичних навичок у питаннях методології здійснення та організації прогнозування і планування туристичної діяльності, визначення стратегій розвитку підприємств сфери туризму та основних етапів досягнення запланованих результатів.

Завдання: визначення сутності і видів планування діяльності в туризмі; вивчення динаміки туристичного ринку; вміння представити своє підприємство на туристичному ринку; визначення проблем планування діяльності туристичних установ.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	знати: основні етапи процесу створення туристичного підприємства, вирізняти організаційно-правові форми та здійснювати обґрунтований вибір напрямів їх діяльності вміти: визначати орієнтири і тенденції розвитку ринку галузі, підприємств і продукції, що виробляється;	<i>Інтегральна компетентність</i> Здатність ставити та успішно розв'язувати на достатньому професійному рівні складні науково-дослідницькі та практичні задачі, узагальнювати практику туризму, прогнозувати напрями їх розвитку, вирішувати професійні проблеми та практичні завдання у сфері туризму як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог
2.	знати: методику розробки планів розвитку власного бізнесу та інноваційно-інвестиційні проекти різних напрямків; вміти: обґрунтовувати загальні тактичні і стратегічні управлінські рішення за різними аспектами господарської діяльності новоствореної компанії;	<i>Загальні компетентності</i> Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією; Здатність розробляти та впроваджувати інновації в діяльності суб'єктів туристичного ринку.
3.	знати: оцінювати економічну ефективність проектів і визначати передумови їх реалізації; вміти: проводити бізнес-діагностику та визначати результативність діяльності суб'єктів господарювання; оцінювати та нівелювати рівень ризиків та економічної ефективності новоствореного бізнесу	<i>Фахові компетентності спеціальності</i> Здійснювати комплексний аналіз і оцінювання функціонування туристичного ринку різних ієрархічних рівнів, прогнозувати тенденції його розвитку; Аналізувати та оцінювати діяльність суб'єктів туристичного ринку, планувати результати їх стратегічного розвитку;

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться
4кредитів ЄКТС 120 годин.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин денна форма навчання					Кількість годин заочна(вечірня) форма навчання				
		Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС
	Модуль 1. Сутність та особливості прогнозування та планування в туристичному бізнесі.	26	17	9		34	8	5	3		50
	Тема 1. Планування діяльності туристичного підприємства.	6	4	2		8	2	2			12
	Тема 2. Прогнозування: зміст, функції, методика складання прогнозів.	7	5	2		8	2	1	1		12
	Тема 3. Стратегічне планування в туризмі.	7	4	3		9	2	1	1		13
	Тема 4. Тактичне планування в туризмі.	6	4	2		9	2	1	1		13
	Модуль 2. Характеристика планів та прогнозів у туристичній сфері.	25	17	8		35	8	7	1		50
	Тема 5. Аналіз досліджень зовнішнього і внутрішнього середовища туристичного підприємства.	6	4	2		9	2	2			13
	Тема 6. Особливості розробки бізнес-планів в туристичній сфері.	7	5	2		9	2	1	1		12
	Тема 7. Особливості формування стратегій розвитку туризму.	6	4	2		8	2	2			12
	Тема 8. Прогнозування і планування туризму на державному та регіональному рівнях.	6	4	2		9	2	2			13
	Разом:	51	34	17		69	16	12	4		100

IV. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

Модуль 1.1. Сутність та особливості прогнозування та планування в туристичному бізнесі.

Тема 1.1 Планування діяльності туристичного підприємства. Основні етапи планування розвитку сфери туризму. Визначення структури плану та основних індикативних показників розвитку туризму.

Тема 1.2. Прогнозування: зміст, функції, методика складання прогнозів. Основні етапи формування прогнозів, нормативний підхід до формування прогнозів: сутність та алгоритм. Значення прогнозування для розвитку сфери туризму.

Тема 1.3. Стратегічне планування в туризмі. Особливості стратегічного планування на підприємствах сфери туризму. Система прогнозно-аналітичних оцінок в структурі стратегічного планування туристичної сфери.

Тема 1.4. Тактичне планування в туризмі. Особливості оперативного планування, що базуються на планах конкретних дій, заходів, акцій у загальному господарському потоці, які забезпечують досягнення намічених цілей. Організаційні етапи тактичного планування та їх інтеграція із стратегічними планами.

Модуль 2.2. Характеристика планів та прогнозів у туристичній сфері.

Тема 2.5. Аналіз досліджень зовнішнього і внутрішнього середовища туристичного підприємства. Основні чинники динаміки зовнішнього середовища туристичного підприємства. Проблематика формування та сегментації ринку туристичних послуг».

Тема 2.6. Особливості розробки бізнес-планів в туристичній сфері. Класифікація видів бізнес-планів розвитку туристичного підприємства. Структура бізнес-планів підприємств туристичної сфери. План формування та реалізації туристичної послуги.

Тема 2.7. Особливості формування стратегій розвитку туризму. Основні види стратегій розвитку туристичного бізнесу. Визначення місії та цілей розвитку підприємств туристичної сфери з використанням основних стратегій.

Тема 2.8. Прогнозування і планування туризму на державному та регіональному рівнях.

Державно-приватне партнерство у системі планування розвитку сфери туризму в Україні, Прогнозування перспектив розвитку основних туристичних дестинацій в Україні».

V. Завдання до самостійної роботи студентів та форми контролю за їх виконанням

№ з/п	Назви модулів і тем	Зміст завдань до СРС	Форми виконання/звітності
	Модуль 1. Бізнес-план як основа підприємницької діяльності. Тема 1. Організаційний розділ бізнес-плану. Тема 2. Фінансовий розділ бізнес-плану. Тема 3. Оцінка ризиків у бізнес-плані. Тема 4. Презентація бізнес плану.	Цілі та структура організаційного плану. Зміст основних розділів та вибір організаційної структури. Значення, зміст і технологія розроблення фінансового плану. Сутність та види підприємницького ризику Методика оцінки впливу ризиків та напрями їх мінімізації Цілі та завдання презентації бізнес-плану та організація її проведення .	Доповіді, усне опитування. Ділова гра, тестування Індивідуальні творчі завдання. Усне опитування. Тестування. Самостійна робота.

VI. Контроль якості знань студентів

6.1 Форми і методи поточного контролю та критерії оцінювання знань студентів (розподіл балів за кожен вид навчальної роботи студентів протягом семестру)

Поточний контроль та оцінювання виконання завдань на практичних заняттях, оцінювання контрольних модульних робіт, виконання творчих індивідуальних завдань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS. Критерії оцінювання.

Оцінювання знань студентів на основі даних поточного контролю знань відбувається:

№ з/п	Вид діяльності	Кількість балів за дидактичну одиницю	Кількість практичних робіт тощо	Загальна кількість балів
1	2	3	4	5
1	Виконання практичних робіт	6	8	48
2	Підсумковий тест	5	2	10
3	Реферат	12	1	12
4	Модульна контрольна робота	15	2	30
Результати поточного контролю				100
Залік				100
Підсумкова оцінка				100

6.2 Форми і методи підсумкового контролю та критерії оцінювання знань студентів

Підсумковий контроль, залік у VIII семестрі.

Рівень	Характеристика відповідей студента	
	на питання теоретичного змісту	на питання практичного змісту
Низький	Студент не усвідомлює змісту питання, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Найважливіша відсутність умінь міркувати.	Обсяг висвітлених питань менше 50%. У студента відсутня уява, необхідна для висвітлення питань.
Задовільний	Відповіді на питання носять фрагментарний характер, відтворення знань здійснюється на рівні запам'ятовування. Студент поверхово володіє умінь міркувати.	Обсяг висвітлених питань у межах 50-70%. Студент погано володіє засобами відтворення властивостей предметів, явищ, процесів.
Достатній	У відповідях на питання допускаються деякі неточності або помилки непринципового характеру. Студент демонструє розуміння навчального матеріалу і прагне логічно розмірковувати при відповіді.	Обсяг правильно висвітлених питань більше 75%. Відповідь містить окремі неточності і незначні помилки.
Високий	Студент дає повну і розгорнуту відповідь на питання. Його відповідь характеризується логічністю і послідовністю суджень, без включення випадкових і випадання істотних з них.	Обсяг правильно висвітлених питань дорівнює 100%. Кожне висвітлене питання супроводжується ґрунтовним поясненням.

Сума балів за навчальну діяльність	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	високий: відмінно	зараховано
80-89	B	достатній: добре	
70-79	C		
65-69	D	низький: задовільно	
60-64	E		
35-39	FX	незадовільний (з можливістю повторного складання)	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільний (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VII. Інформаційні джерела для вивчення курсу.

Основна

1. Мальська М.П., Бордун О.Ю. Планування діяльності туристичних підприємств: Навч. Посіб. – К.: Знання, 2005. – 241 с.
2. Мальська М.П., Бордун О.Ю. Планування туристичної діяльності Підручник. – К.: Знання, 2010.– 310 с.
3. Мальська М.П., Бордун О.Ю. Організація та планування туристичної діяльності: теорія та практика Підручник. – К.: Центр учбової
4. літератури, 2012. – 346 с
5. Prischepa N. P. Business planning: text-book / N. P. Prischepa. – Luhansk: Publishing House of the SE “LNU of Taras Shevchenko”, 2012. – 121 p.
6. Gerald Schwetje, Sam Vaseghi. The Business Plan How to Win Your Investors' Confidence Hamburger Beratungs-Kontor GmbH & Co. KG, 2007, 177p

Допоміжна

1. Закон про туризм — Закон України «Про туризм» у редакції від 18.11.2003 р. N 1282-IV
2. Ліцензійні умови Ліцензійні умови провадження туроператорської та турагентської діяльності, затверджені наказом Держпідприємництва, Мінкультури від 11.09.2007 р. N 111/55.
3. Куденко Н.В. Маркетингові стратегії фірми: Монографія.– К.: КНЕУ, 2002.– 245 с.
4. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства.– Житомир: ЖДТУ, 2003.– 203.
5. Тяг Р.Б. Планування діяльності підприємства: Навч. посібник.– К.: МАУП, 1998.– 156 с.
6. Федорченко В.К., Мініч І.М. Туристський словник-довідник: Навчальний посібник. - К.: Дніпро, 2000. - 160 с
7. Business Planning for Sustainable Tourism / Chapter 6
[<https://www.seagrant.umaine.edu/files/pdf.../07RG6.pdf>]
8. Strategic planning for sustainable tourism development in Poland
[<https://depot.ceon.pl/.../Strategic%20planning%20for%20sus.>]
9. Strategic planning in the context of sustainable tourism development
<https://cyberleninka.ru/article/n/strategic-planning-in-the-context-of-sustainable-tourism-development>]
10. Indicators of Sustainable Development for Tourism Destinations A Guidebook. - Copyright © 2004 World Tourism Organization Calle Capitán Haya, 42 28020 Madrid, Spain
11. Vinogradov, M., Panin, Z., Larionov, A., Vasilyev, L. Business Planning in the Hospitality Industry: Tutorial, 4th ed., M.: Publishing and Trading Corporation «Dashkov and K°», 2013. 280 p.
12. Tourism Business Planning. A Workbook. – 2008, 93 p

VIII. Інформація про викладача (ів)

Викладачі	Лекційні заняття	Практичні (семінарські, лабораторні)
Прізвище, ім'я, по батькові	Буличева Тамара Валентинівна	Буличева Тамара Валентинівна
Профіль викладача на сторінці кафедри/факультету	http://fpgoe.npu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Буличева Т.В.pdf	http://fpgoe.npu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Буличева Т.В.pdf
Електронна адреса	lilacsky53@gmail.com	lilacsky53@gmail.com
Контактний телефон	0958439024	0958439024

IX. Організаційні вимоги з вивчення навчальної дисципліни (політика навчальної дисципліни)

9.1. *Вимоги до роботи студентів під час проведення навчальних занять з курсу (відвідування занять, етика поведінки під час занять, відпрацювання пропущених занятьтощо);*

Вивчення навчальної дисципліни “Дитячо-юнацький туризм” потребує: відвідування лекцій та лабораторних занять; підготовки до лабораторних занять; виконання всіх завдань згідно з навчальним планом; роботи в інформаційних джерелах; опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури, а також картографічного матеріалу, комп'ютерних файлів тощо. Підготовка та участь в аудиторних заняттях передбачає ознайомлення з програмою навчальної дисципліни й питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; вивчення конспектів лекцій, а також матеріалів, викладених у підручниках, довідниках, науковій літературі, атласах, виробничих звітах, та електронних матеріалів тощо. Виконання лабораторних та індивідуальних завдань повинно за формою та змістом відповідати вимогам, що висувуються до вирішення відповідного завдання, свідчити про його самостійність, відсутність ознак повторюваності та плагіату. Присутність студентів на аудиторних заняттях обов'язкова; важливою також є їхня участь в обговоренні всіх питань теми. Пропущені заняття потрібно відпрацювати. Це ж стосується студентів, які не виконали необхідні завдання. Слід дотримуватись певних правил поведінки на заняттях (не запізнюватись на заняття; вимикати мобільні телефони). Отже, здобувач вищої освіти повинен дотримуватись навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватись дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу. Студент повинен знати, що викладання запропонованої навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватись учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових досягнень. Порухеннями академічної доброчесності вважають таке: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з університету; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.